

TURISTIČKO VOĐENJE

Godina: III

Semestar: letnji

Časova nedeljno: 2+1/3+3

ESPB: 5 M1

ESPB: 7 M3

Beograd

Profesor:

dr Marija Najdić

1. Turizam i uloga turističkog vodiča

Vodiči u prošlosti...

- Počeci: Egipat, oko 460. g. stare ere
- u Egiptu su putnike vodili od i do piramida.
- U Herodotovoj “Istoriji” vodiči se pominju u više navrata.
- Antička Grčka i Rim (*exegeti, mistagogi*)

Vodiči u prošlosti...

- u Grčkoj se pominju u 2. veku kod putopisca Pausanija i nazivali su se „tumačima”- oni koji se prisećaju drevnih vremena.
- Kritike na račun antičkih vodiča: **nivalentnost, brbljivost, izmišljotine (Plutarh)**
- Srednji vek: vodiči grupnih hodočašća – geografski i **spiritualni** aspekt vođenja
- „Grand Tour“ XVII-XVIII v. (čićeroni) – **ekspedicija** i **edukativni** aspekt vođenja.

Počeci savremenog turističkog vođenja

19. vek

- Gradski vodiči sa stalnom platom
- Thomas Cook, vodič tura za Pariz i 1855/56. prve kružne ture po Evropi („uglađeni i obavešteni vodiči“)

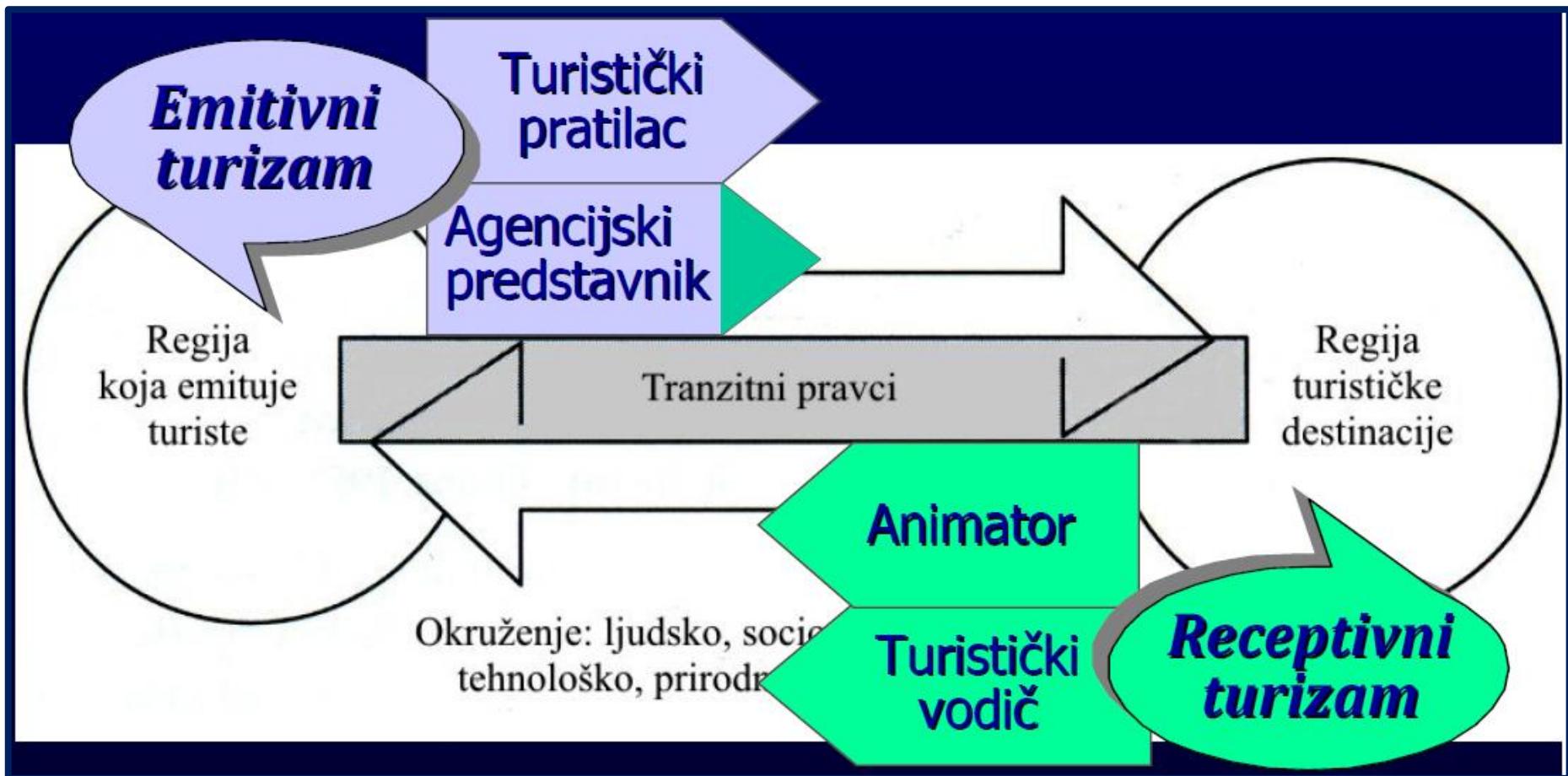
Počeci savremenog turističkog vođenja

20. vek

- Ex YU: 1937. Pravilnik za vođenje stranaca po gradu (Dubrovnik)

Usluge u turizmu

Najvažnije uloge turističkog vodiča

- „Ambasador“
- „Amortizer“
- Čuvar turista
- Glumac
- Informator
- Katalizator
- Kulturni broker
- Medijator
- Organizator
- Posrednik
- Preprodavac
- Prevodilac
- Prodavac
- „Šaman“
- Učitelj
- Vođa

Koncept uloga i poduloga turističkog vodiča (Holloway, 1981)

- Uloga vodiča još uvek nije institucionalizovana.
- Uloga je složena i sastoji se iz niza „poduloga“: Davalac informacija i izvor znanja; Zabavljač grupe; Prisni prijatelj, pastir i bolničarka, itd.
- Izbor uloge zavisi od vodiča i njegove percepcije svog posla, ali i od situacije.

Model dinamike i strukture uloge vodiča (*Cohen, 1985*)

Poreklo uloge turističkog vodiča

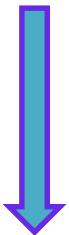
Dva osnovna tipa vodiča:

1. „Izvorni“ vodič (planinski, rafting, safari)
2. Profesionalni vodič (masovni turizam, uglavnom u urbanim uslovima)

* Izvorni vodič radi na tzv. periferiji turističkog sistema i doprinosi stvaranju novih atrakcija, a profesionalni – u sistemu i deo je „turističke birokratije“.

Istorijski razvoj (dinamika) uloge vodiča

Izvorni vodič
„*Pathfinder*“ (Nalazač puta)

2.500 godina

Turistički vodič
„Mentor“, „Kulturni broker“, „Medijator“

Šematski prikaz glavnih komponenti uloge vodiča

	Eksterno usmerena	Interno usmerena
1. Sfera vođstva ➔	<p>(1) Izvorni vodič (primat: <i>instrumentalna</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> a. usmeravanje b. pristup c. kontrola 	<p>(2) Animator (primat: <i>društvena</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> a. upravljanje tenzijama b. integracija c. moral d. animacija
2. Sfera posredništva ➔	<p>(3) Turistički pratilac (primat: <i>interaktivna</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> a. predstavljanje b. organizacija 	<p>(4) Profesionalni vodič (primat: <i>komunikativna</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> a. selekcija b. informisanje c. interpretacija d. ‘fabrikovanje’

Dopuna modela Erika Cohena

- U slučaju *nature-based* vodiča potrebno je uz vođstvo i posredništvo dodati i treću sferu uloge: **upravljanje resursom**.
- **Eksterni aspekt:** **motivator** (podstiče turiste da poštuju prirodu i obeshrabruje njihovo štetno ponašanje).
- **Interni aspekt:** **tumač** prirodne atrakcije (ukazuje na fragilnost prirodnih resursa i njihov značaj za lokalnu zajednicu).

Kombinovana uloga profesionalnih vodiča

- **McGrath** vidi evoluciju uloge turističkog vodiča u vidu tranzicije od **geografske uloge** (nalazač puta) preko uloge **mentora** (kulturni broker) do uloge **savremenog profesionalnog vodiča** u kojoj su **kombinovane** prethodne dve.

Direktiva 314/90 o paket aranžmanima

Direktivom se štiti potrošač, bez obzira na to da li je on ugovorna strana, ili neko u čije je ime druga osoba zaključila ugovor ili osoba na koje je preneto pravo korišćenja paket aranžmana.

Pod paket aranžmanom se podrazumeva kombinacija od najmanje dve usluge koja se prodaje po jedinstvenoj ceni i odnose se na period duži od 24h ili uključuju prenoćište.

Usluge koje se mogu kombinovati su:

Prevoz

Smeštaj

Druge usluge koje se ne odnose na prevoz i smeštaj a čine značajan deo paketa.